

22/992 - Høringssvar fra Trøndelag fylkeskommune på Innspill til neste folkehelsemelding - via regjeringen.no

Vårt saksnummer: 22/992

Høring: Innspill til neste folkehelsemelding

Levert: 04/08/2022 07:10:59

Svarstype:

Gruppering av høringsinstanser: Fylkeskommune

Avsender: Trøndelag fylkeskommune

Kontaktperson: Frida Hansson

Kontakt e-post: friha@trondelagfylke.no

Med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget for Trøndelag vil vi rette oppmerksomheten mot følgende områder:

- **God psykisk helse og livskvalitet**

Styrke og bedre befolkningens helsekompetanse om psykisk helse

Et viktig formål vil være å styrke befolkningens helsekompetanse innenfor psykisk helse og livskvalitet. Dette kan romme både medvirkning, Empowerment, det og utjevne sosiale helseforskjeller og bærekraft. Her kan «ABC» bli brukt som metode for bedre livskvalitet og psykisk helse. ABC (act, belong, commit) er en metode for å styrke psykisk helse. Målet er å stimulere til atferdsendring og engasjement basert på rådene «gjøre noe aktivt, gjøre noe sammen, gjøre noe meningsfullt.

Videreføre kunnskap fra program for folkehelsearbeid i kommunene 2017-2027

Programmet har bidratt til at psykisk helse og rusforebygging har fått tydeligere plass i folkehelsearbeidet. Gjennom Program for folkehelsearbeid i kommunene har kommuner, fylkeskommuner og forsknings- og kompetansesentermiljøer lagt inn betydelig innsats, men også fått erfaringer og kunnskap som må bygges videre på etter programslutt. Nesten alle kommuner i Trøndelag er med i programmet.

Evalueringsene som er gjennomført og som skal utføres - nasjonalt, regionalt og lokalt - bør bidra til å si noe om hvordan folkehelsearbeidet i kommunene bør organiseres og videreutvikles. Mange kommuner har fått muligheten til å utvikle det systematiske og langsiktige folkehelsearbeidet gjennom tiltak for å fremme psykisk helse og livskvalitet, blant annet ved bruk av Trøndelagsmodellen for folkehelsearbeid. Kommuner har gjennom dialog med fylkeskommunen uttrykt at det er positivt at Program for folkehelsearbeid er et langsiktig program som foregår over flere år. Dette bidrar til at kommunene får mer avsatt tid til utvikling og gjennomføring, samt ressurser til å jobbe grundig med tiltak før prosjektet må avsluttes. Dette bidrar til større utbytte og effekt av prosjektarbeidet. Fremtidige tilskuddsordninger eller program bør derfor ha samme tilnærming.

Kompetanseheving og utvikling av kunnskapsbaserte verktøy innenfor psykisk helse og læring

Trøndelag fylkeskommune er i gang med en tredelt modell for kompetanseheving innenfor psykisk helse og læring for alle som jobber med elever og lærlinger i videregående opplæring. Dette er et arbeid som er støttet av Utdanningsdirektoratet og som skal utvikle området «psykisk helse og læring» på kort- og lang sikt. I forbindelse med universelle tiltak innenfor dette arbeidet skal Avdeling for utdanning og kompetanse i samarbeid med folkehelsealliansen og ABC-modellen i Trøndelag, jobbe i fellesskap med å utvikle kunnskapsbaserte verktøy. I dette utviklingsarbeidet vil medvirkning fra unge og ungdomsorganisasjoner stå sentralt.

Folkehelsearbeid i kommunene

Videreføre samarbeid om kunnskapsbasert folkehelsearbeid i kommunene

Forsknings- og kompetansesentermiljøene har gjennom Program for folkehelsearbeid blitt en viktig aktør og samarbeidspart for kommunene og fylkeskommunen. Kunnskapen de har og utvikler, kan bidra til at folkehelsearbeidet i kommunen blir mer treffsikkert og kunnskapsbasert.

Behov for økt kunnskap om implementering

Det er behov for økt kunnskap om implementering. Erfaringer fra arbeid med Program for folkehelsearbeid viser at det er behov for læring om metoder for det å gå fra ny kunnskap til å drive ny praksis og på den måten nå langsiktig folkehelsearbeid.

Forsterke ressurser og kompetanse i alle kommuner

Vi må sikre at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og kapasitet innen samfunnsplanlegging og folkehelsearbeid, uavhengig av kommunestørrelse.

Strukturelle virkemidler

Fylkeskommunen skal være en pådriver for kunnskapsbasert folkehelsearbeid på regionalt og lokalt nivå

Med folkehelseloven fikk fylkeskommunen en tydeligere rolle overfor kommunene som rådgivere, kunnskapsformidlere og sparringspartner i folkehelsearbeidet. I program for folkehelsearbeid har fylkeskommunen fungert som samordner med råd og veiledning mellom kommuner, forsknings- og kompetansesentermiljø

Ny kunnskap og innovasjon

Prøve ut og evaluere flere samarbeidsformer. Det er i de siste årene søkt kunnskap, og avklart kunnskapsbehov innen tema samarbeid, samhandling og samskaping. Kort og godt; samarbeide om utfordringer som er komplekse der mange aktører må jobbe i et fellesskap. Nå er det behov for å prøve ut og evaluere.

Utfylle kvantitativ data med kvalitativ data Tall fra helseundersøkelser tyder på at stadig flere unge har psykiske helseutfordringer. Vi vet fortsatt for lite om årsakene derfor er det behov for å involvere unge i tolkning av data.

Livet etter pandemien

Økt kunnskap om folkehelseutfordringer og sosial ulikhet etter pandemien

Vi har i dag ikke nok kunnskap om hvordan pandemisituasjonen har påvirket folkehelsen. Det er grunn til å tro at grupper i befolkningen som var utsatt fra før, er blitt hardere rammet. Dette er utfordringer som fremtidig folkehelsemelding må belyse. Det pågående forskningsprosjektet HUNT-covid i Trøndelag vil etter hvert kunne gi verdifull kunnskap om dette.

Søkelys på kobling mellom arbeide og helse Trøndelag fylkeskommune vil særlig løfte fram koblingen mellom arbeide og helse som et viktig område for

kommende folkehelsemelding. Pandemien har belyst hvor viktig arbeidet er og det å være sysselsatt. Det vil være viktig at det legges til rette for helsefremmende strategier i arbeidslivet. Nå er det viktig at de ulike partene i arbeidsmarkedet samarbeider. I Trøndelag er det i etterkant av pandemien blitt laget en ny felles strategi Trøndelagsmodellen - Skreddersydd veg til sikker jobb) for å redusere utenforskap innen arbeidsmarkedet i Trøndelag.

Kunnskap om positive og negative effekter av pandemien Få mer kunnskap om positive og negative samfunnseffekter utover det smittevernfnaglige.

Klima og helse

Klimaomstilling i Trøndelag- mat og møteplasser som temaområder

Trøndelag fylkeskommune har gjennom klimastrategien definerte temaområder for omstilling hvor det er mange muligheter for koblinger til helseområdet. En samordnet bolig, areal og transportpolitikk kan legge til rette for å utvikle byer og tettsteder på en måte som er økologisk og sosialt bærekraftig, med tanke på redusert støy og støv fra biltrafikk. Bedre tilrettelegging for å kunne gå/sykle og grøntarealer som har fordeler både med tanke på naturmangfold, klimatilpasning og som rekreasjonsområder. Et bærekraftig mat-system er et tema, hvor et sunt og bærekraftig kosthold og minket matsvinn med høyere ernæringsverdi for alle står sentralt. Møteplasser for samarbeid, frivillighet og egenaktivitet kan styrke arbeidet med lokal samfunnsutvikling og klimaomstilling. Vi ser at folkehelsearbeidet i kommuner har gode metoder for innbyggerinvolvering og medvirkning. Engasjement knyttet til deltagelse og annen meningsskapende aktiviteter kan bidra til fellesløsninger som legger til rette for å reparere og dele fremfor å forbruke og er slik en viktig måte å redusere klimafotavtrykk på. Klimaomstilling i Trøndelag kan også handle om å sikre muligheter for en meningsfylt deltagelse i samfunnet.

Mer kunnskap om hvordan klimaendringene påvirker barn og unges

psykiske helse Klimaendringene vil påvirke våre omgivelser og helse. Særlig barn og unge er en gruppe som er bekymret for hva som skjer med klimaet. Følelser som kan bli vanskelige å håndtere i det daglige liv. Vi ser behov for å vite mer om hvordan dette vil påvirke unges psykiske helse.

Frivillighet- en stor verdi i lokalsamfunnet med behov for å bli satt i et

bedre fungerende system Frivilligheten, idretten og friluftslivet kan spille en viktig rolle i denne sammenheng. Men, det er mangel på koordinering i kommuner, lokalsamfunn og organisasjoner. Her er det behov for midler og ressurser til å sette frivilligheten i et bedre fungerende system. Det er imidlertid en balansegang at det offentlige skal involvere seg i frivillighetens aktiviteter. Vi må hele tiden være bevisst på at frivillig arbeid skal foregå på frivillighetens premisser. I år er det frivillighetens år og Trøndelag fylkeskommune er godt i gang med å markere dette. Frivillighet kan bidra til deltagelse, mangfold, inkludering og fellesskap, og er en viktig bærebjelke og utgjør en stor verdi i lokalsamfunnet.

Ikke-smittsomme sykdommer og levevaner

Støtter innføring av skolemåltid og økt fysisk aktivitet i skolen Regjeringen nevner i tilsendt høringsbrev at de har ambisjoner om gradvis å innføre et daglig sunt, enkelt skolemåltid og daglig fysisk aktivitet i skolene. Dette er en ambisjon som Trøndelag fylkeskommune støtter.

Økt fokus på tannhelse

Sosial ulikhet innenfor tannhelse Tannhelse er skjevt fordelt i samfunnet og dette bør få en større plass i den nye folkehelsemeldingen. Et satsingsområde for å

utjevne sosial ulikhet i helse og tannhelse er viktig for kommende periode.

Fylkesdirektørens konklusjon

Fylkesutvalget i Trøndelag mener at god folkehelse er en avgjørende ressurs for et bærekraftig samfunn i fremtiden. Folkehelsearbeidet må derfor få en høyere prioritet innenfor alle samfunnssektorer nasjonalt, regionalt og lokalt. Drøftingsdelen i denne saken er Trøndelag fylkeskommunes innspill til Helse- og omsorgsdepartementets arbeid med neste folkehelsemelding.

_ 202017330-10 Vedtak FU 29032022 Sak 72_22 Innspill til neste folkehelsemelding
2890870_1_1.PDF (143.81 KB)

Vedtak 04042022 Sak 16-22 Innspill til ny folkehelsemelding.pdf (142.42 KB)

_ 202017330-12 Vedtak 04042022 Sak 11_22 Innspill til ny folkehelsemelding
2896992_1_1.PDF (125.76 KB)

_ 202017330-11 Vedtak 04042022 Sak 14_22 Innspill til ny folkehelsemelding
2896383_1_1.PDF (146.10 KB)

**Alle svar må gjennom en manuell godkjenning før de blir synlige på
www.regjeringen.no.**